

Õiguskantsler

Aadu Must
Tartu Linnavolikogu
volikogu@raad.tartu.ee

Teie 27.03.2019 nr

Meie 16.04.2019 nr 6-4/190490/1901942

Ettepanek „Puudega lapsele sotsiaalteenuste osutamise korra“ § 3 lõike 3 seadusega ja põhiseadusega kooskõlla viimiseks

Lugupeetud volikogu esimees

Õiguskantsleril paluti kontrollida Tartu Linnavolikogu 20.04.2017 määruse nr 132 „[Puudega lapsele sotsiaalteenuste osutamise kord](#)“ § 3 lõike 3 kooskõla seadusega ja [Eesti Vabariigi põhiseadusega](#) (PS).

Puudega lapsele sotsiaalteenuste osutamise korra § 3 lõike 3 sätestab, et sotsiaalteenust osutatakse Tartu linna haldusterritooriumil.

Leian, et kõnealune säte on vastuolus [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 3 lõike 1 punktiga 1 ja § 5 lõikega 3, [sotsiaalseadustiku üldosa seaduse](#) (SÜS) § 10 lõikega 1 ning seega ka PS § 3 lõike 1 esimeses lauses ja § 154 lõikes 1 sätestatud seaduslikkuse põhimõttega.

Palun Tartu Linnavolikogul viia „Puuetega lapsele sotsiaalteenuste osutamise korra“ (edaspidi määrus) § 3 lõike 3 kooskõlla seadusega ja põhiseadusega.

1. SHS § 3 („Sotsiaalhoolekande põhimõtted“) lõike 1 punkti 1 järgi lähtutakse sotsiaalhoolekandeabi andmisel esmajärjekorras inimese vajadusest. SÜS § 10 lõige 1 sätestab, et sotsiaalkaitse on korraldatud tervikliku süsteemina, mis põhineb muu hulgas „isiku vajadusest ja avalikust huvist lähtuval hüvitiste sihitatud andmisel [...] ning avalike vahendite säästlikul ja otstarbekal kasutamisel“.
2. Vald või linn ei tohi piirata kohustusliku kohaliku sotsiaalteenuse osutamist üksnes oma territooriumiga. Sellise piirangu korral ei ole kohalikul omavalitsusel enam võimalik arvestada inimese konkreetset olukorda (nt vajadust sõita väljapoole seda valda või linna taastusravile, minna koos tugiisikuga klassiekskursioonile jne). Seega ei taga määruse § 3 lõike 3 seda, et abi andmisel lähtutakse inimese vajadusest (SHS § 3 lõike 1 punkt 1 ja SÜS § 10 lõige 1). Ebapiisav abi võib omakorda põhjustada inimese abivajaduse suurenemise, mille tõttu kulub abistamiseks ka rohkem raha.
3. Mõnikord ei ole inimese tegelik elukoht tema rahvastikuregistrijärgne elukoht. SHS § 5 lõige 1 sätestab, et inimesele peab sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama see vald või linn, kus rahvastikuregistri järgi asub tema elukoht. Seega tuleb abivajavale lapsele abi anda tema rahvastikuregistrijärgsel omavalitsusel ning seejuures ei oma tähtsust ei lapse vanema registreeritud ega tegelik elukoht.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

4. SHS § 5 lõige 3 sätestab, et väljaspool oma rahvastikuregistrisse kantud elukohta viibivale inimesele võib sotsiaalteenuste ja muu abi andmist korraldada see vald või linn, kelle haldusterritooriumil inimene abi vajamise ajal viibib, kooskõlastatult inimese rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse omavalitsusüksusega. Seega, teised omavalitsusüksused võivad inimest aidata, kuid ei ole selleks kohustatud (välja arvatud vältimatu abi – SHS § 5 lõige 2). Niisiis, kui rahvastikuregistrijärgne omavalitsus inimest ei aita, võibki ta jääda abita. Selline olukord pole aga lubatud.

5. Kui abivajav laps elab tegelikult teises kohalikus omavalitsuses, võib see muuta abi andmise keerulisemaks, kuid ei anna alust jätta teda abita. Kui kohalik omavalitsus teab, et abivajava lapse tegelik elukoht on teises vallas või linnas, tuleb tal selgitada lapsevanemale kohustust hoolitseda enda ja oma alaealiste laste elukoha aadressi õigsuse eest ([rahvastikuregistri seaduse](#) § 68).

Palun andke hiljemalt 28.06.2019 teada, mida Tartu Linnavolikogu on teinud selle ettepaneku järgimiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise